

Ruimte maken voor talentontwikkeling

De jaarlijkse landelijke conferentie jeugd- en jongerenwerk van Sociaal Werk Nederland stond deze keer in het thema van talentontwikkeling. 's-Hertogenbosch was hiervoor de terechte gastheer, omdat hier een wethouder talentontwikkeling actief is.

TEKST: FRANK VAN WIJCK FOTO: PIXABAY/THEO RIVIERENLAAN

Iedereen die wel eens langs een bouwplaats loopt, kent het blauwe spandoek van Bouwend Nederland met de tekst *Niet ieder kind wordt later arts of advocaat. Leer je kinderen dat het oké is om met je handen te werken en toffe*

dingen te bouwen. Ufuk Kâhya verwees er niet letterlijk naar in zijn presentatie. Maar de nadruk waarmee hij het belang van mbo'ers voor onze samenleving en economie over het voetlicht bracht, doet wel vermoeden dat hij

een glimlach niet kan onderdrukken als hij langs een bouwplaats met zo'n spandoek loopt. Kâhya sprak tijdens de landelijke conferentie van Sociaal Werk Nederland vanuit zijn rol als wethouder talentontwikkeling voor de gemeente 's-Hertogenbosch.

Een nog vrij zeldzame wethouderrol, zo bleek in de rondvraag aan het publiek na zijn spreekbeurt. Verder dan Esmah Lahlah in Tilburg (om precies te zijn: wethouder bestaanszekerheid, kansengelijkheid en talentontwikkeling) kwamen de pakweg honderd aanwezigen niet. Al kwam Faouzi Achbar (wethouder welzijn, samenleven, sport en digitale inclusie in Rotterdam) dicht in de buurt, als initiatiefnemer voor jongerenhubs in de stad, bedoeld als plek waar jonge wijkbewoners hun talenten mogen ontwikkelen of ontdekken.

Talentontwikkeling

Kâhya weet nog heel goed wat de eerste vraag was die hem werd gesteld toen hij in 2018 aantrad in zijn functie als wethouder talentontwikkeling: 'Bij welke afdeling hoort dat dan?'. "Nou, bij elke afdeling", vertelde hij, "talentontwikkeling staat immers voor het verbinden tussen domeinen. Het is de eerste stap naar preventie en maatschappelijk welzijn."

Hij verwees hierbij naar het belang van de jongerenwerker. "Die kent de kinderen", zei hij. "Hij weet of een kind een zwaar weekend heeft gehad en kan daarom op school zeggen: hou daar even rekening mee." Kâhya onderkent drie factoren voor het creëren van gelijke kansen onder jongeren: ouderbetrokkenheid, nieuwe ervaringen toevoegen en talent ondersteunend gedrag. "De verbinding tussen thuis, werk en school is heel belangrijk. Financiering blijft wel een uitdaging. Je moet echter geen projecten stapelen, maar ze in elkaar schuiven en vervangen. En verbindingen creëren, met vrijwilligers en met jongeren, door hen eigenaarschap te geven. Jongeren kunnen vaak meer dan we denken, en kleine dingen kosten geen geld. Breng je bijvoorbeeld als ouder je kind met de auto naar school, stop dan drie straten verderop en loop het laatste stukje samen. Dan komt je kind heel anders de school binnen."

Investeren loont

Interessant is de afspraak die Kâhya met zijn collega, de wethouder jeugdzorg, heeft gemaakt: aan het eind van hun huidige wethouderperiode gaat het geld van jeugdzorg naar preventie. Promotieonderzoek van Jolanda Sonneveld toont aan dat dit geen utopische gedachte is. Zij promoveerde in juni 2022 aan Tilburg University op onderzoek naar de vraag of en hoe een multi-methoedische benadering van jongerenwerk bijdraagt aan de

ontwikkeling van jongeren die opgroeien in kwetsbare situaties. In het kader van dit onderzoek werden – in samenwerking met elf jongerenwerkorganisaties – 1.597 jongeren gedurende langere tijd gevolgd. Het was voor het eerst dat een dergelijk grootschalig onderzoek werd uitgevoerd.

“Talentontwikkeling staat voor het verbinden tussen domeinen.”

De uitkomst van het onderzoek is dat professioneel jongerenwerk bijdraagt aan de persoonlijke ontwikkeling van jongeren in kwetsbare situaties, aan de versterking van hun sociale netwerken en aan het vergroten van hun maatschappelijke participatie. Vanuit wetenschappelijk onderzoek is bekend dat dit de belangrijkste beschermende factoren zijn om gezond, veilig en kansrijk opgroeien te stimuleren en dus problemen te voorkomen. Sonneveld stelt op basis hiervan dat jongerenwerk kan bijdragen aan een oplossing voor de overbelaste jeugdzorg.

Sonneveld is senior onderzoeker bij het lectoraat Youth Spot van de Hogeschool van Amsterdam en docent bij de opleiding Social Work. Sociaal Werk Nederland werkt samen met Youth Spot aan de onderbouwing van de effectiviteit van jongerenwerk.

Geen plafond maar talent

Ernst van Koesveld, directeur-generaal langdurige zorg bij het ministerie van VWS, was onder de indruk van het verhaal van Kâhya. Hij memoreerde hoe hij zelf als kind van een moeder die leerkracht was op zijn school, bedrukt thuisgekomen was omdat de schooldirecteur had gezegd: 'Deze groep kinderen zit aan het plafond'. "Met andere woorden: daar kunnen we niet meer zoveel van maken", zei hij. "Het mooie van jullie werk is dat jullie niet uitgaan van het plafond maar van het talent."

Van Koesveld gaf aan dat het ministerie van VWS graag wil bijdragen aan jongerenwerk en gaf daarbij toe dat zijn eigen ministerie ook "uit de silo's" moest komen. "Je weet nooit vooraf of de kern van een probleem school, thuis of misschien wel medisch is", zei hij. "Jullie >>

werk is dus precies de bedoeling.” Wat het lastig maakt, reageerde dagvoorzitter Ernst Radius (senior adviseur jeugd, opgroeien en sociaal raadsliedenwerk bij Sociaal Werk Nederland), is dat jongerenwerkers vaak moeten uitleggen wat het precies is dat ze doen. “Daarmee is het ook moeilijk om de positie te krijgen om ons werk goed te doen”, stelde hij. Van Koesveld reageerde hierop door te wijzen op het grote belang van samenwerking. “We moeten voorkomen dat jongeren in de jeugdzorg of in de criminaliteit terechtkomen”, zei hij. “Daaraan kunnen we nog veel meer doen, dit kabinet besteedt al veel meer geld aan preventie. Dat is een zachte sector die niet altijd in harde effecten te vertalen is. Wat kan helpen is zicht krijgen op wat werkt, kostenbatenanalyses doen dus.”

Wat echter ook nodig is, benadrukte Kâhya, is continuïteit. “Ik zie een tekort aan mensen”, zei hij, “en ik zie veel te grote doorloop. Ik doe dan ook een oproep aan jongerenwerkers om je te committeren voor zeven jaar, om je werk echt te kunnen waarmaken. Zet bij dit werk ook straatwerkers en straatagenten in, ook om aandacht te houden voor de twee procent jongeren die in de criminaliteit belandt.” Maar richt niet alle aandacht op die twee procent, waarschuwde hij hierbij, want dan lijdt de aandacht voor het grote preventieve werk hieronder. <<

DE IMPACT IN KAART BRENGEN

Sociaalwerkorganisaties worstelen met de vraag hoe kan worden aangetoond dat sociaal werk – en dus ook jongerenwerk – loont. Sociaal Werk Nederland en Sociaal Werk werkt! Hebben hiervoor twee hulpmiddelen ontwikkeld: de Impactkaart en het KPI-model. Beide tools helpen inzicht te krijgen in de toegevoegde waarde en impact van sociaal werk. Beide tools kunnen worden ingezet bij gesprekken met opdrachtgevers zoals gemeenten en in het contact met andere organisaties zoals ministeries en organisaties in het sociaal domein. Met het beter inzichtelijk maken van de werkelijke impact van projecten en activiteiten in sociaal werk, wordt de kwaliteit en continuïteit van projecten bevorderd én de financiering ervan.

De Impactkaart brengt het maatschappelijk rendement van sociaalwerkprojecten in kaart. De tool toont de maatschappelijke impact aan de hand van kosten en baten én arbeidsmarkteffecten. Met deze kaart kan het rendement per project worden berekend, zowel bij de voorbereiding als in de evaluatiefase. In een oogopslag maakt de kaart zichtbaar hoeveel een sociaalwerkproject aan personele inzet bespaart bij onder andere politie en justitie, gezondheidszorg en schuldhulpverlening. Zie voor meer informatie Maatschappelijk Rendement zichtbaar maken: wat levert sociaal werk op? | Sociaal Werk werkt! (sociaalwerk-werkt.nl).

Het KPI-model maakt de prestaties van sociaalwerkorganisaties concreet en inzichtelijk. Organisaties die werken met een KPI-model worden automatisch gedwongen om na te denken over welke diensten zij concreet leveren en wat het directe effect van deze diensten is. Om dit effect te kunnen meten, worden data verzameld om te kunnen monitoren of de beoogde effecten gehaald worden. Het KPI-model helpt zo om duurzaam te werken aan kwaliteit en om het gesprek aan te gaan met de opdrachtgever. Voor verdere informatie: KPI-model | Sociaal Werk Nederland.

Het KPI-model is ontwikkeld door brancheorganisatie Sociaal Werk Nederland en de Impactkaart door Sociaal Werk werkt!, het arbeidsmarktplatform voor sociaal werk waarin FNV Zorg & Welzijn, CNV Zorg & Welzijn en Sociaal Werk Nederland samenwerken. Beide tools kwamen tot stand in samenwerking met onder andere sociaalwerkorganisaties.